

PENSUMLISTER

Studieåret 2008-2009

Klassiske fag

- **Bachelor i Antikkens kultur**
 - **Årstudium i latin**

- **Frie emner**

Bachelor i gresk for de som begynte høst 2006

Bachelor i latin for de som begynte høst 2006

INSTITUTT FOR HISTORIE OG KLASSISKE FAG
DET HISTORISK-FILOSOFISKE FAKULTET
NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET
N-7491 TRONDHEIM
TRYKT JUNI 2008

Pensumlister for alle klassiske fag i studieåret 2008-09. Merk at BA i gresk er nedlagt fra og med høsten 2007. Emner som blir undervist er emner som studenter opptatt på BA programmene i gresk og latin høsten 2006 eller tidligere. I årsstudiet i latin inngår alle LAT1xxxx emner.

Det er opprettet en ny BA i antikkens kultur og årsstudium fra og med høsten 2007.

Innhold:	undervises	side	
ANT1101: Antikkens historie og samfunn	høst	3	
ANT1102: Antikkens litteratur	vår		4
ANT1103: Antikkens kunst og arkitektur	vår	6	
ANT1104: Antikkens filosofi og religion	høst	7	
LAT1001: Innføringskurs i latin	høst	8	
LAT1002: Prosa og poesi i middelalderen	vår	9	
LAT1003: Antikk prosa	vår	10	
LAT1004: Nylatin	vår	11	
LAT1105: Antikkens poesi	høst	12	
LAT1006: Spesialkurs i latin	høst	13	
*GRE2201: Fordypning I i gresk	vår	14	
*GRE2202: Fordypning II i gresk	høst	15	
*LAT2201: Fordypning I i latin	høst		16
*LAT2202: Fordypning II i latin	vår	18	

*** Dette gjelder BA studenter i gresk og latin opptatt høsten 2006 eller tidligere.**

ANTIKKENS KULTUR

ANT1101: Antikkens historie og samfunn

Emneansvarlig: Inger Louise Forselv

Emnet er en innføring i den gresk-romerske middelhavsverdens samfunnsformer og historie.

Alt som er merket med * finnes i et eget kompendium.

1) Gresk historie og samfunn

a) Antikke tekster:

Herodot, *The Histories*, bok 2 og 7 (overs. av A. de Sélincourt, London 1972)

Thukydid, *History of the Peloponnesian War*, bok 1, bok 2, kap. 34-46, bok 5, kap. 84-116 og bok 7 (overs. av R. Warner, London 1972)

Xenofon, *The Persian Expedition (Anabasis)*, bok 1, 2, 3, 4 (overs. av G. Cawkwell, London 1972)

b) Sekundærlitteratur:

Schreiner, J. H., *Antikkens historie*, Oslo 2006 s. 12-107.

Joint Association of Classical teachers, *The World of Athens - An Introduction to Athenian Culture*, Cambridge 1992, kap.1,4, 5.

Supplerende oppslagsverk:

Morkot, R., *The Penguin Historical Atlas of Ancient Greece*, London 1996.

Fuchs, J. W., *Antikkleksikonet* (overs. og bearbeidet av M.H. Eliassen - de Kat, Oslo 1999). Dette verket dekker også romersk sivilisasjon.

Thomasson, B.E., *Ur Antikens kultur och samhällsliv*, Göteborg 1991.

2) Romersk historie og samfunn

a) Antikke tekster:

*Romerske historikere i utvalg (kompendium):

Sallust, *Catilina*.

Livius, *Romas historie fra grunnleggelsen*.

Tacitus, *Årbøkene*.

b) Sekundærlitteratur

Schreiner J. H., *Antikkens historie*, Oslo 2006, s. 108 - 244

Jones, P. og Sidwell, K. *The World of Rome - An Introduction to Roman Culture*, Cambridge 1997, kap. 1, 2, 3, 4.

Supplerende oppslagsverk:

Scarre, C., *The Penguin Historical Atlas of Ancient Rome*, London 1995.

ANT1102: Antikkens litteratur

Emneansvarlig: Inger Louise Forselv

Emnet er en innføring i den gresk-romerske litteraturen, formidlet gjennom tekster som studeres i oversettelse. Tekstene representerer ulike sjangrer og studeres i sin litteraturhistoriske kontekst.

Alt som er merket med * finnes i et eget kompendium.

1) Gresk litteratur

a) Antikke tekster:

Gresk epos:

Homer, *Iliaden*, sang 1, 6, 9, 19, 22, 24 (overs. av P. Østbye 1920, 3. utg. Oslo 1994).

Homer, *Odysseen*, sang 1, 6, 10, 11, 12, 23 (overs. av P. Østbye 1922, 4. utg. Oslo 1994)

*Hesiod, *Verk og dager* (overs. av L. Andersen, København 1977)

*Gresk lyrikk, utvalg på 30 s. (kompendium).

*Theokrit, *Idyller* (overs. av P. Østbye, Oslo 1922)

Gresk tragedie:

Aiskylos, *Orestien* (overs. av P. Østbye 1926, ny utg. Oslo 1968)

Sofokles, *Antigone* (overs. av P. Østbye 1927, ny utg. Oslo 1968)

Euripides, *Medea* (overs. av P. Østbye 1928, ny utg. Oslo 1968)

Gresk komedie:

Aristofanes, *Froskene*, i *Aristophanes, Plays: Two* (overs. av K. McLeish, London 1993)

Menander, *Dyskolos*, i *Plays and Fragments* (overs. av N. Miller, London 1987)

Gresk prosa:

Platon, *Sokrates' forsvarstale* (overs. av A. Stigen, Oslo 1970)

Longos, *Dafnis og Chloe*, i *Daphnis and Chloe* (overs. av P. Turner, London 1989)

b) Sekundærlitteratur:

GRESK LITTERATURHISTORIE (kompendium 200 s.)

Supplerende oppslagsverk:

Hjortsø, Leo, *Greske guder og helter*, København 1984.

2) Romersk litteratur

a) Antikke tekster:

Romersk komedie:

Plautus, *Aulularia*, i *The Pot of Gold and other Plays* (overs. av E.F. Watling, Penguin Classics, London 1965.)

Terents, *Adelphoe* i *Terence, The Comedies* (overs. av B. Radice), Penguin Classics, London 1979.

Romersk epos:

Vergil, *Aeneiden*, bok 1, 2 og 6 (overs. av E. Kraggerud, Suttung forlag, Tangen 1986)

Romersk læredikt:

Vergil, *Georgica* bok 1 og 2 (overs. av E. Kraggerud, Oslo 1994)

*Romersk lyrikk i utvalg (kompendium):

Catull, *Carmina* 1, 3, 5, 30, 31, 51, 72, 76, 85, 86, 87, 101, 116.

Horats, *Oder* **I** 1, 8, 9, 11, 14, 19, 22, 37; **II** 14, 15, 16, 20; **III** 1, 13, 30;

Epoder 7,16; *Brev om diktekunsten (Ars Poetica)*.

Tibull, *Elegier* **I** 1.

Properts, *Elegier* **I** 1, 2; **III** 5, 20, 21

Ovid, *Heroider* **III**, **XVI** og **XVII**; *Metamorfoser* fra bok **I**, **VIII**, **X**, **XI**

Lukrets, *Om tingenes natur*, fra bok **III**

*Romersk prosa i utvalg (kompendium):

Cicero, *1. tale mot Catilina*.

Cicero, *Om alderdommen*

Seneca, *Om mildhet*

Plinius d. y., *Utvalg av brevlitteratur*

Apuleius, *Det gyldne esel*, bok **III** og **XI**

b) Sekundærlitteratur

Romersk litteraturhistorie:

*Hertel, H. (red.): *Verdens litteraturhistorie*, Oslo 1985, utvalg på 60 s.

Det henvises også til *The World of Rome* (se ovenfor) del **III**, 9: Roman Literature

Supplerende oppslagsverk:

Hjortsø, Leo, *Romerske guder og helter*, København 1988.

ANT1103: Antikkens kunst og arkitektur

Emneansvarlig: Inger Louise Forselv

Emnet er en innføring i den greske og romerske kunst og arkitektur i antikken, der kunstens rolle i det antikke samfunnet og dens rolle som forbilde og ideal i senere epoker presenteres.

Kunst og arkitektur

Boardman, J., *The Oxford History of Classical Art* (kap. 2, 3, 4, 5, 6), Oxford 1993.
Henig, M. (ed.), *A Handbook of Roman Art* (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 12, totalt 140 s.), London 1995.
Richter, G., *A Handbook of Greek Art* (kap. 1, 2, 3, 8, 10, 11), London 1999.

I tillegg kan anbefales:

Arkitektur

Stierlin, H., *Greek Architecture: From Mycenae to Parthenon*, i serien Taschen's World Architecture, Köln 1995.
Sear, F., *Roman Architecture*, London 1998.
Stierlin, H., *The Roman Empire*, i serien Taschen's World Architecture, Köln 1996.
Connolly, P., og Dodge, H., *Antikkens storbyer*, Oxford/Oslo 1998.

Kunst

Kiilerich, B., *Græsk skulptur fra dædalisk til hellenistisk tid*, (utvalgte deler, ca. 50 s.), København 1995.
Kleiner, D., *Roman Sculpture*, (utvalgte deler, ca. 30 s.), Yale 1992.
Spivey, N., *Greek Art*, (utvalgte kapitler, ca. 150 s.), London 1997.
Woodford, S., *Gresk og romersk kunst*, (utvalgte deler, ca. 20 s.), Cambridge/Oslo 1991.

ANT1104: Antikkens filosofi og religion

Emneansvarlig: Bjørn Kristian Indergaard

Emnet er en innføring i gresk-romersk filosofi og religion, formidlet gjennom studiet av primærkilder i oversettelse og satt i perspektiv ved hjelp av sekundærlitteratur.

Alt som er merket med * finnes i et eget kompendium.

1. Filosofi og idehistorie

Frederick Coplestone, S. J., *A History of Philosophy*, vol I, Greece and Rome, ny utg. New York 1993.

Antikke tekster i oversettelse:

Utvalg (i samråd med faglærer) fra Platon, Aristoteles, Cicero og Seneca.

2. Religion og mytologi

Burkert, W., *Greek Religion, Archaic and Classical*. Harvard University Press 1985.

Ogilvie, R. M., *The Romans and their Gods in the Age of Augustus*, London 1969

Antikke tekster i oversettelse:

* Hesiod, *Theogonien* (overs. av L. Andersen, København 1977.)

Av de homeriske hymner:

**Hymnen til Demeter* (overs. av H. H. Evelyn-White, London 1977)(Loeb).

Beard, M., North, J., Price, S., *Religions of Rome*, II Sourcebook, Cambridge 1998.

Leksika og mytologiske håndbøker, f.eks.:

Vandvik, Eirik, *Blant gudar på Olymp*, Oslo 1963.

Hjortsø, Leo, *Græske guder og helte*, København 1984.

Hjortsø, Leo, *Romerske guder og helte*, København 1988.

LATIN

LAT1001: Innføringskurs i latin

Emneansvarlig: Staffan Wahlgren

Studenten skal få en grunnleggende kunnskap i latinsk grammatikk og tilegne seg et basisordforråd. Til sammen gir dette grunnlaget for å lese og forstå latinske originaltekster. Det blir lest en begynnerbok og ca. 10 sider tilrettelagt latin.

Elementærbok:

Weidemann, E., *Pegasus 1, innføringskurs i latin*. Drillat diskett. Trondheim 1998 el. senere. eller

Roggen, V., Hesse, R. & Haastrup, G.: *Omnibus I*. Tekstbok, Arbeidsbok, Lyttlat kassett, Trimlat diskett. Oslo 1996.

Tekstpensum:

Weidemann, E., *Pegasus 2, Latinske lesestykker*. Trondheim 1996 el. senere. 10 sider tekst (1 side = 30 linjer).

Ordbok:

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg. Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]

Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]
Frekvensordliste (kompendium)

Grammatikk:

Eitrem, S., *Latinsk grammatikk*, 3. utg. v. Bjørg T. Danielsen og Egil Kraggerud, Oslo 1996. Drillat eller Trimlat diskett (vedlegg til elementærbøkene).

LAT1002: Prosa og poesi i middelalderen

Emneansvarlig: Marek Kretschmer

Studenten skal øve opp sin oversettelsesteknikk, befeste grammatikkunnskapene og utvide sitt ordforråd. Målet er også å opparbeide en forståelse av det latinske språkets rolle i middelalderen. I emnet gis en innføring i middelalderens forskjellige litteraturgenrer og i språkets rolle som kommunikasjonsmiddel og kulturformidler. Det blir lest ca. 50 sider prosa og poesi (én side = 30 linjer) fra middelalderen. Opp til fem sider kan være innskrifter, tekster hentet fra heraldikk og lignende.

Tekstpensum:

Roggen, V. m. fl., *Omnibus II* (kap. Mellomalderen), Oslo 1997.

Kompendium i middelalderlatin

eller

Kraggerud, E., *Et pensum i middelalderlatin, I Tekster, II Kommentarer, III Oversettelser*, Oslo 1994.

I tillegg vil det bli utdelt stensiler i forbindelse med forelesningene.

Ordbok:

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg.

Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]

Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]

Grammatikk:

Eitrem, S., *Latinsk grammatikk*, 3. utg. v. Bjørg T. Danielsen og Egil Kraggerud, Oslo 1996

Kultur- og litteraturhistorie:

* Mortensen, Lars Boje, *Middelalderlatin, hvad var, og hvad er meningen?*

Antikkprogrammets småskrifter nr. 2, Norges forskningsråd, Oslo 1998, fås på instituttkontoret.

Lindberg, Bo, *Europa och latinet*, Borås 1993.

Studenter som har hatt denne boken i pensum i HIST1050 må kontakte faglærere for annet pensum.

LAT1003: Antikk prosa

Emneansvarlig: Marek Kretschmer

Kurset har som mål å gi økt forståelse av oversettelsesteknikk og bedre ferdighet i å oversette fra latin til norsk. Det gir fordypet kunnskap i grammatikk og stilistikk og førstehåndskjennskap til antikkens forskjellige prosasjanger. Ca 30 sider prosa fra senrepublikk og tidlig keisertid. Ulike litterære sjanger vil være representert. Tekstene blir også studert i sin kulturhistoriske sammenheng.

Tekstpensum:

Roggen, V. m. fl., *Omnibus II* (kap. Antikken), Oslo 1997. (NB bare prosatekstene, dvs ikke Catull, Vergil, Horats og Sulprica).

Ordbok:

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg. Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]
Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]

Grammatikk:

Eitrem, S., *Latinsk grammatikk*, 3. utg. v. Bjørg T. Danielsen og Egil Kraggerud, Oslo 1996

Kultur- og litteraturhistorie:

Schreiner, J. H., *Antikkens historie*. Oslo 1996, s. 131-303.
Gian Biagio Conte: *Latin literature: a History*, John Hopkins University Press 1999
The Oxford History of the Roman World, ed. J. Boardman, J. Griffin & O. Murray, Oxford University Press 1988 el. senere (utvalg).

Oversettelser:

Utvalg fra Caesar, Cicero, Sallust (etter samråd med faglærer).

LAT1004: Nylatin

Emneansvarlig: Marek Kretschmer

Kurset har som mål å gi økt forståelse av oversettelsesteknikk og bedre ferdighet i å oversette fra latin til norsk. Det gir fordypet kunnskap i grammatikk og stilistikk og førstehåndskjennskap til nylatinen. Ca 30 sider latinsk tekst fra perioden 1600-2000. Ulike litterære sjangrer i latinsk syntaks og stilistikk.

Ordbok:

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg. Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]

Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]

Grammatikk:

Eitrem, S., *Latinsk grammatikk*, 3. utg. v. Bjørg T. Danielsen og Egil Kraggerud, Oslo 1996

Kultur- og litteraturhistorie:

Litteraturhistorie: Minna Skafte Jensen (red), *A History of Nordic Neo-Latin literature*, Odense 1995.

LAT1005: Antikk poesi

Emneansvarlig: Inger Lousie Forselv

Dette emnet skal gi ferdighet i å lese (med metrisk bevissthet) og oversette latinsk poesi fra antikken. I tillegg skal studentene bli kjent med tekstenes kulturhistoriske bakgrunn og deres litteraturhistoriske rolle. Det blir lest ca. 1000 vers, derav 1 sang fra Vergils Aeneide, ca. 100 sider poesi i oversettelse, og sekundærlitteratur i kultur- og litteraturhistorie.

Tekstpensum:

Kompendium fås kjøpt på instituttkontoret.

Ordbok:

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg. Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]
Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]

Grammatikk:

Eitrem, S., *Latinsk grammatikk*, 3. utg. v. Bjørg T. Danielsen og Egil Kraggerud, Oslo 1996

Kultur-, litteratur- og språkhistorie:

Griffin, Jasper, *Virgil*. Bristol Classical Press 2001.
The Oxford History of the Roman World, ed. J. Boardman, J. Griffin & O. Murray, Oxford University Press 1988 el. senere (utvalg).

Oversettelser:

Vergil, *Aeneiden*, sang 1-3, 5-6, 12 (overs. E. Kraggerud 1983 el. senere, eller O.S. Due 1986)
Plautus, *The Pot of Gold and other Plays*. Translated by E. F. Watling, Penguin Classics 1965 el. senere. 1 komedie etter eget valg.

LAT 1006: Spesialkurs i latin

Emneansvarlig: Staffan Wahlgren

I dette emnet skal studenten selv velge et område innenfor fagfeltet, sette sammen pensum og skrive en semesteroppgave med utgangspunkt i latinsk originaltekst. Det blir lest ca. 40 sider originaltekst, og i tillegg kommer ca. 300 sider sekundærlitteratur, som velges i anslutning til originaltekstene.

Pensum velges i samråd med faglærer.

GRE2201: Fordypning I i gresk

Emneansvarlig: Staffan Wahlgren

Kurset finnes i to varianter, en antikkspåklig og en nygresk.

Den antikke varianten oppøver ferdigheten i å lese og forstå gresk tekst fra så vel antikken som bysantinsk tid, samtidig som studiet av grammatikk, stilistikk og metrikk videreføres. 70 s. prosa og 50 s. (1500 vers) drama blir lest. Kurset inneholder øvelser i oversettelse fra norsk til klassisk gresk og en innføring i paleografi og tekstkritikk.

Den moderne varianten er en innføring i nygresk overregionalt folkespråk, dimotiki. Dertil leses ca. 15 sider enklere litterære tekster.

Pensum fastsettes i samråd med foreleser

GRE2202: Fordypning II i gresk

Emneansvarlig: Bjørn Kristian Indergaard

Studenten skal lese et prosapensum med tyngdepunkt i ikke-litterære tekster (50 sider), og et poesipensum med tyngdepunkt i Pindar og hellenistisk poesi (30 sider). Studenten skal utvide sin kjennskap til ulike sjangrer i den greske antikken, og gjennom en prosjektoppgave få en første innføring i filologisk vitenskapelig metode.

Pensum fastsettes i samråd med foreleser

LAT2201: Fordypning I i latin

Emneansvarlig: Staffan Wahlgren

I kurset oppøves ferdigheten i å lese og forstå latinsk originaltekst fra ulike epoker. Det gis en innføring i tekstkritikk, og studiet av grammatikk, stilistikk og metrikk videreføres. I tillegg utvides kjennskapen til latinsk språk- og litteraturhistorie, retorikk og metrikk. Det blir lest ca. 90 sider prosa og 1500 vers poesi.

Tekstpensum:

Cicero, *De amicitia*.

Cicero, *Somnium Scipionis* (fra *De re publica* VI,9-29)

Livius, *Book I*, ed. H. Gould & J. Whiteley.

Livius, *Book II*, ed. J. Whiteley.

Plinius d. y., *Fifty Letters of Pliny*, ed. A. N. Sherwin-White, Oxford 1969 el. senere.

Seneca, *Epistulae morales*.

Tacitus, *Annals I*, ed. N. Miller.

Augustinus, *Confessions, books I-IV*, ed. by G. Clark, Cambridge 1995.

Hieronymus, *Epistulae*.

Vergilius, *Aeneid VI*, ed. by H. Gould & J. Whiteley.

Horatius, *Carmina; Saturae*

Lucretius, *De rerum natura*, ed. by C. Bailey, Oxford 1950

Dette er bare veiledende pensum, og tekster og utgaver kan byttes ut mot andre. Utvalg gjøres i samråd med faglærer. De kommenterte utgavene skal kompletteres med tekstkritiske utgaver fra f. eks. Oxford Classical Texts eller Bibliotheca Teubneriana.

Ordbok:

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg.

Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]

Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]

Oxford Latin Dictionary, Oxford 1968-1985.

Grammatikk, stilistikk:

Sjøstrand, N., *Ny latinsk grammatik*, Lund 1960 el. senere

Digre, J. A., *Latinske stiløvelser*, Oslo 1963.

North, M. A. & Hillard, A. E., *Latin Prose Composition*. Duckworth 1978 el senere.

Litteraturhistorie, retorikk, metrikk, tekstkritikk:

The Cambridge History of Classical Literature, vol. II: Latin Literature, Cambridge 1982,
eller

von Albrecht, M., *Geschichte der römischen Literatur*, Munchen 1994

Andersen, Ø., *I retorikkens hage*, Oslo 1995.

Eide, T., *Retorisk leksikon*, Oslo 1990.

Jæger, G., *Einführung in die klassische Philologie*, Munchen 1990.
Palmer, L. R., *The Latin Language*, London 1961 et. senere.
Raven, D. S., *Latin Metre*. Bristol Classical Press 1999 et. senere.
Reynolds, L. D. & Wilson, N. G., *Scribes and Scholars*, Oxford 1991.

LAT2202: Fordypning II i latin

Emneansvarlig: Marek Kretschmer

Studenten skal få en grunnleggende innføring i filologisk vitenskapelig metode, og oppnå elementær innsikt i vitenskapelig diskurs og formalia. Studenten skal arbeide selvstendig med en prosjektoppgave innenfor valgfritt område i faget.

Tekstpensum:

Pensum velges i samråd med faglærer.

Ordbok:

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg.
Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]

Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]
Oxford Latin Dictionary, Oxford 1968-1985.

Grammatikk:

Sjøstrand, N., *Ny latinsk grammatik*, Lund 1960 el. senere